

Fanø, o Fanø...

Af Niels Heinel,
byråds kandidat,
Socialdemokratiet,
6720 Fanø

"Hvid er din strandbred"! Ja Socialdemokratiet ønsker at Fanøs hvide sandstrand skal byde os alle velkommen. Men det kan kun lade sig gøre, hvis Fanø Kommune arbejder med naturen.

Hvert år aflejres millioner af tons sand langs stranden. Det fortsætter, til Fanø Bugt ud til en lige linje mellem Blåvandshuk og List på Sild er fyldt op. Det vil tage en rum tid. Øen opstod som en sandrevle for 6000-8000 år siden. Så det bliver efter næste byrådsperiode! Ikke desto mindre vokser Fanø sig 6-8 meter længere ud i Vesterhavet hvert år. Sandet kommer fra udretningen af Jyllands vestkyst og kystfodring her, på Sild og måske i Holland. Når øen vokser, opstår der nye klittrækker og mellem dem strandenge og strandsumpe. Det er helt naturligt. Det er natur som

vi selvfølgelig skal passe på. Når nogen harver for at få vandet i overfladen til at trænge længere ned, arbejder de mod naturlovene. Overfladevandet kan ikke trænge længere ned end til grundvandsspejlet, og alle kan se, at harvning ikke er løsningen.

Det, som vi ønsker og vil arbejde for, er, at alle tre nedkørsler ved Fanø Bad, Rindby og Sønderho forlænges ud til den hvide strand foran de nye klitter og strandenge, og at der fortsat skal være mulighed for kørsel i almindelige biler på stranden mellem nedkørslerne. Den tekniske og økonomisk ansvarlige løsning skal eksperter hjælpe med at finde.

Vi ser gerne, at de fugle "som rejste hvert år" kommer tilbage hver eneste vår", og det gør de kun, hvis vi giver dem plads og passer den natur vi har, og som opstår langs øens kyster.

Stem A den 18. november 2025.

(Lettene forkortet af redaktionen)

Næste avis 22. november
Deadline 12. november

Både læ og sovemulighed på Skovlegepladsen

Skovlegepladsen på Fanø er blevet endnu bedre. Nu kan alle søge læ i en ny kåte

LEGEPLADS - Den store skovlegeplads midt på Fanø er allerede mere end en legeplads.

Der er allerede moderne toiletter, og under et stort stråtag er bord-bænke-sæt og grill-steder til fri afbenyttelse. Taget hviler på åbent bindingsværk, der sikrer udsigten til skov og anden natur. Læ giver bygningen dog ikke.

Men nu er det muligt for alle at komme i både læ og tørvejr, for en samisk-inspireret kåte er indviet. Et

tragtformet telt af lærred, der ligner en tipi, er indkøbt og rejst.

Det blev indviet sidst på eftermiddagen en fredag i oktober, og alle var velkomne. Trods dage med kraftig regn holdt det nogenlunde tørvejr denne dag, og ved indvielsen talte skovfoged Søren Rask Jessen fra Naturstyrelsen.

Han konstaterede, at også grupper af dagplejere og andre, som passer små børn, bruger skovlegepladsen. Og at de nu får mulighed for at

sove til middag på den brede bænk, som teltet forsynes med langs teltdugen.

Skovfogeden trak også tråde til fortiden og

Skovfoged
Søren Rask
Jessen fortalte
om den ny
kåte.

gjorde opmærksom på, at Fanø engang var landfast med England, og at folk dengang brugte lignende telte, og da var det ikke lærred, som hindrede regn og vind i at komme ind. Det var skind af rensdyr, som var almindelige i området dengang for 10.000 år siden. Da var Fanø og omegn tundra, som man i dag ser det i Lapland i det nordlige Finland.

Den ny kåte vil være til fri afbenyttelse, men skovfogeden nævnte, at den bliver taget ned om vinteren.

Han antydede, at den fjernes fra december til påske.

Efter indvielsen var alle budt på både gullasch, pølser, brød, vin, øl og anden drikkelse under stråtaget, hvor der var rigeligt med gullasch og fem store gryder, hvor indholdet blev holdt varm over bål, og pølserne fra slagteren i Nordby blev grillet dér.

87-årig ved gryderne

87-årige Claus Thyssen styrede gryderne og serverede gullasch. Han har gennem 25 år været aktiv i støttefor-

Der findes steder i naturen, man med god ret kan kalde naturperler. Jeg oplevede sådan et sted, da jeg flyttede til Fanø, ved Gåsehullerne for enden af Slunden. At stå oppe på en af Paradisdalens klittrækker og se ud over 'hullernes' åbne vandflader eller følge vandrestien omkring Hullerne blev hurtigt mit foretrukne sted på Fanø – min naturperle.

Årstidernes vekslende betød at 'hullerne' var forskellige hele tiden. Nogle gange fuld af blomstrende røde vandpileurt. Andre gange var det dansende gråstrubede lappedykkere og deres unger, som fangede opmærksomheden. Et enkelt år forsøgte knopsvanen sig også og fik fire unger.

Vandhullet, som blev væk

Sådan er det ikke mere. Nu er Gåsehullerne tilgroet og fremtræder som en tagrørssump. Denne klumme er fortællingen om, hvordan det gik til.

Gåsehullerne har tit haft opmærksomhed i byrådet. I midten af 80'erne løste man oversvømmelse i den sydlige del af Rindby sommerhusområde ved at grøfte til 'hullerne'. Sommerhusområdets vand og grundvand ender nu i 'hullerne'. Grøftningen virkede blandt sommerhusene. Vandstanden blev sænket, men fordi sommerhusenes brugsmønster har ændret sig, har grøftningen ændret Gåsehullerne totalt.

I de første 25 år gjorde afvandingen ingen skade, men efter at lokalplan nr.

103 fra 2015 tillod store sommerhuse, der kunne bruges hele året og af flere mennesker, begyndte det at gå galt. Nu blev der udledt mere spildevand. 2200 af sommerhusene på Fanø er uden kloak. Spildevandet renses hos dem i et såkaldt siveanlæg, hvor vandet langsomt siver ned gennem fanøsand.

"Naturen i sommerhusområderne kan næsten betragtes som værende et stort rodzoneanlæg til behandling af spildevand," skriver Orbicon i en rapport til Fanø kommune i 2014. Idéen i siveanlæg er, at en tur igennem Fanøs sand skulle kunne rense spildevandet, men det kan det i mange tilfælde ikke, viser rapporten.

Om at grøfte 'et rodzoneanlæg' står der i rapporten:

"For at gøre grundene bebyggelige og for at sikre, at veje og lavtliggende sommerhuse ikke står under vand i vinterperioden, er der af flere omgange sket en vandstandssænkning. Dette kombineret med en udsivning af næringsstoffer fra nedsivningsanlægene har medført en meget kraftig tilgroning af områdets vådområder samt ændret vegetationen betragteligt (Orbicon 2014)."

For Gåsehullerne betyder det, at der tilføres næringsstoffer (læs NPK-gødning) og de åbne vandflader gror til. De afløses af en tagrørssump. Gråstrubet lappedykker, alle de andre åbenvandsfugle forsvinder. Et af Fanøs flotteste naturområder er ødelagt. Vi mangler naturperlen.

Tekst og foto: Søren Vinding

Der var lækker, gratis gullasch og slagterpølser i grillhytten til alle deltagere.

eningen bag skovlegepladsen, der i samarbejde med Naturstyrelsen har skabt, vedligeholder og løbende udbygger og forbedrer skovlegepladsen.

Bag arrangementet og indvielsen stod legepladsens støtteforening og spejderne i Fenjagruppen KFUM-Fanø, der havde opfordret til, at børn og voksne medbragte lygter, for arrangementet sluttede med lygtejagt på figurer af skovens dyr.

Du kan læse mere om pladsen på hjemmesiden fanoeskovlegeplads.dk.

Tekst og foto:
Journalist Steen Højgaard, DJ

Plads ejes af Naturstyrelsen

Skovlegepladsen ejes af Naturstyrelsen. Men den drives og udvikles hovedsageligt gennem økonomiske bidrag og støtte-medlemsskaber.

Skovlegepladsens Støtteforening består af entusiaster, der i samarbejde med Naturstyrelsen vedligeholder pladsen og udvikler nye aktiviteter på pladsen. Bestyrelsen består af Ove Gejl Chri-

stensen, formand, Helge Kærgaard, næstformand, Jens Christian Juelsen, kasserer, Ryon Petersen, Mads Strandgaard Jensen, Karen Gejl Friis, Claus Thyssen og Lise Sønnichsen Jensen.

De arbejder alle ulønnet og vælges hvert år på generalforsamlingen.

Foreningen modtager gerne bidrag og ønsker flere medlemmer. Bidrag

kan bl.a. gives via MobilePay. Det opfordres besøgende til på skilte ved ankomst, og hidtil har det ikke været muligt for tyske turister. Men nu bliver støtteforeningen også tilmeldt den særlige tyske ordning inden for mobilbetaling.

Kilde: Foreningens brochure på tre sprog og kassereren

Det sker på Fanø fra 7/11 til 22/11 – udvalgte begivenheder

Der findes flere, også kommercielle, arrangementer på fanoekalender.dk

- **Altid åbne:** Albue Fuglekøje, Postvejen og Sønderho Gamle Fuglekøje, Landevejen
- **Fre. 7/11 og lør. 8/11 kl. 19.30:** Fanø Biograf, Lodsvej bag slagteren: Det nye år – En historie om venner. Entré. Se øvrigt program på fanoebiograf.com
- **Fre. 7/11 kl. 20.30, åbne døre fra kl. 19.30:** Strien, Lindevej 5-7, Nordby: Finn Burich New Orleans Jazzband. Entré i døren. Arr.: Fanø Jazzklub
- **Fre. 7/11 kl. 20, åbne døre fra kl. 18.30:** Realen, Niels Engersvej 5, Nordby: Jimmy Jørgensen, ny single: All That She Wants. Entré, book via realen.dk
- **Lør. 8/11 kl. 20, åbne døre fra kl. 18.30:** Realen, Niels Engersvej 5, Nordby: Rasmus Nøhr, nyt album Tid til mirakler. Entré, læs mere og book via realen.dk
- **Søn 9/11 kl. 14-17:** Strien, Lindevej 5-7, Nordby: Vælgermøde, alle partier og lister er inviteret. Fri entré, alle er velkomne. Arr.: Ældresagen Fanø

- **Man. 10/11 kl. 19:** Nordby / Fanø Bibliotek på Fanø Skole: Skumringslæsning, Andvake v/ Susan Simonsen. Fri entré, alle er velkomne. Arr.: Nordisk Råd
- **Tir. 11/11 kl. 19-21:** Nordby Sejlklub, marinaen: Vælgermøde. Er der plads til jagt og fiskeri på Fanø? Ordfører: Jan Holm. Alle er velkomne, fri entré. Arr.: Jægere og fiskere på Fanø
- **Fre. 14/11 kl. 20, åbne døre fra kl. 18.30:** Nikolaj og piloterne. Entré. Læs mere og book via realen.dk
- **Tir. 18/11 fra kl. 8-20:** Kommunalvalg. Se evt. fanoedk/politik/valg
- **Gudstjenester i Nordby og Sønderho kirker:** Se kirkernepaafano.dk
- **Begivenheder i Ribe, Bramming og Esbjerg:** Se vadehavskysten.dk/ribe-esbjerg-fano/diverse/events

Gæt valget og vind et gavekort!

I en ægte valgavis skal der være en konkurrence, det synes vi! Så vær'sgo at gætte med.

Gavekort til Nordby Handel på 500 kroner til den, der kommer tættest på.

Der trækkes om lod, hvis der er flere, der har lige mange point.

Det er helt anonymt, da alle løsninger nummereres og destrueres / slettes bagefter.

HVOR MANGE MANDATER? (11 I ALT). 1 POINT FOR HVERT KORREKT SVAR

- A Socialdemokratiet: _____
- B Radikale Venstre: _____
- C Det Konservative Folkeparti: _____
- F Socialistisk Folkeparti: _____
- L Fanø Borgerliste: _____
- V Venstre - Danmarks Liberale Parti: _____
- Ø Enhedslisten - De Rød-Grønne: _____

HVEM BLIVER BORGMESTER (det fulde navn)?

5 point for korrekt svar. Hvis konstitueringen ikke er på plads inden onsdag den 19. november klokken 20, tæller dette ikke med. Men vi nævner senere på vores facebookside Fanø Posten – hele øen rundt, hvem vinderen troede på.

DISSE 11 BLIVER VALGT

Det fulde navn (se listen med alle kandidater andetsteds i avisen) 2 point for hver korrekte svar. Brug blokstaver:

Navn: _____

Adresse: _____

Postnummer og by: _____

Løsningen skal leveres i den hvide kryds- og tværs-boks ved kasse 1 i SuperBrugsen i Nordby eller fotograferes og sendes til mail@fanoeposten.dk senest lørdag den 15. november klokken 15. En husstand må godt levere to løsninger, hvis de er forskellige og med forskellige navne. Vinderen annonceres i avisen lørdag den 22. november.

FANØ POSTEN
– hele øen rundt!

KLIP UD

KLIP UD